

לקחה טובה

פרשת לך לך התשס"ט

יצא לאור ע"י רשת מוסדות "טוב" בראשות הרב יוסף יגן שליט"א בעריכת הרב מבשה צדקה שליט"א

4:26	הדלקת נרות שבת ניו יורק
5:55	מוצאי שבת
8:32	סוק"ש מג"א
9:08	סוק"ש גר"א
11:40	חצות

"וה' אמר אל אברהם אחרי הפרד לוט מעמו"

כל זמן שהרשע עמו, היה הדיבור פורש ממנו (רש"י)
 כמה נפלא דבר זה למתבונן, שבדאי ידע אברהם אבינו מזה שכל זמן שהוא הולך יחד עם לוט אין הקב"ה מדבר עמו, ואף על פי כן היה הולך עם לוט ולא אמר לו כלום. ואדם כמו אברהם אבינו ידוע מהי ערכה של השראת שכניה עליו ולא יאזנה מעלות נשגבות הוא יכול להגיע אם יפרוש מלוט, ואעפ"כ לא פירש ממנו אברהם בכדי לעשות איתו חסד בהתלוותו אליו.

זהו מה שאמרו חכמים ז"ל "גדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני השכינה". ודבר זה למדו ממה שכתוב בתחילה פרשת וירא שאברהם אבינו עזב כביכול את הקב"ה ורץ לקראת אורחיו שנאמר "ויאמר אדני אם נא מצאתי חן בעיניך אל נא תעבור מעל עבדך". ובפרט נתפלא לנוכח מה שמפרש רש"י שם שאורחים אלו נדמו לו כערביים וכל זה משום מעלת הכנסת אורחים.

אמנם כאשר פרצה מריבה בין רועי לוט ובין רועי אברהם שבה יכול להגרם נזק ופגיעה בענין בין אדם לחבירו אז אמר אברהם ללוט "הפרד נא מעלי". וזהו מה שאמרו חז"ל תורה תחילתה גמילות חסדים וסופה גמילות חסדים. כי דברים אלה איך לחוש אהבת אחים ורעים הינם דברים העומדים ברומו של עולם. (הרב שך זצ"ל)

"ויולך למסעי"ו פירש"י ז"ל - בחזרתו פרע הקפותיו"

ישמעתי בשם הגאון מו"ה ר' יצחק זללה"ה מוולוז'ין שאמר כן. איתא בחובות הלבבות (שער הבטחון) שאחד מן הפרושים הלך אל ארץ רחוקה לבקש טרף, ופגע אדם אחד מעובדי הגילולים בעיר אשר הלך אליה, אמר לו הפרוש: כמה אתם בתכלית העורוין ומיעוט ההבנה בעבודתכם לגילולים, אמר לו: ומה אתה עובד, אמר לו הפרוש: אני עובד הבורא, היכול, המכלכל, האחד המטריף, אשר אין כמוהו, אמר לו: פעלך סותר את דברך, אמר לו הפרוש: והאיך, אמר לו: אילו היה מה שאמרת אמת, היה מטריפך בעירך, כמו שהטריפך הנה, ולא היית טורח לבוא אל ארץ רחוקה כזאת, ונפסקה טענת הפרוש, עיי"ש. כמו כן היה הענין פה עם אברהם אבינו,

כמאמר ירמ"י שציוה לברוך (ירמיה נא', סג, ס"ד) "והיה בכלותך לקרוא את דברי הספר הזה תקשור עליו אבן והשלכתו אל תוך פרת ואמרת ככה תשקע בבל וגו'. וכן ענין אלישע בהניחו זרועו על הקשת (מלכים ב', יג, י"ז) "ויאמר אלישע ירה ויור ויאמר חץ תשועה לה' וחץ תשועה באדם", ונאמר שם "ויקצוף עליו איש האלקים ויאמר להכות חמש או שש פעמים, אז הכית את אדם עד כלה, ועתה שלוש פעמים תכה את ארס". ולפיכך החזיק הקב"ה את אברהם בארץ, ועשה לו דמיונות בכל העתיד להעשות לזרעו, והבן זה.

"ויאמר ה' אל אברהם להנאתך ולטובתך. (רש"י)"

משל לאחד שראה בירה דולקת, אמר: תאמר שהבירה הזו בלי מנהיג; הציץ עליו בעל הבירה ואמר לו:

אנו הוא בעל הבירה – כך אברהם! (מדרש) וכן בכל ימי תהפוכות עולם, הזמנים של הסתר-פנים ליחיד או לרבים – אומר בעל "תגיבות שלום". לעינים הברשיות אמנם נדמה כי העולם הפקר, הבירה דולקת ללא מנהיג, אך למבקשי-ה' הריהו נראה מציץ מבין מבין החרכים ומודיעים: אני הוא בעל הבירה?

"ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך והיה ברכה"

י"ל, כי כבר אמר "ואברכך" ולמה חזר ואמר "והיה ברכה".

ויובן בס"ד, דידוע דאין הברכה שורה בדבר דתהו ביה אינשי, שאנשים מתפעלים ממנו ומקנאים כי הברכה שורה בדבר הסמוי מן העין (ב"מ מב.). ולכן אדם שהוא אינו מפורסם וידוע בין הבריות, גם שיהיה לו כמה בתים וקרקעות ונכסים, לא תהו ביה אינשי, ולכן הברכה שורה אצלו יותר, כי אינו נחשב בפני העולם לכלום, ולכן אין עין הרע שולטת בו. מה שאין כן אדם שהוא מפורסם בין הבריות, ויש לו שם גדול כשם הגדולים, שעל מעט נכנסים אשר לו, תהו ביה אינשי יותר.

ולז"א "ואברכך" בממון, שיהיה לך נכסים הרבה, ואח"כ "ואגדלה שמך" שיהיה לך שם גדול כשם הגדולים. ואי"ת זה מוזק לברכה, דמאחר שיהיה לו שם גדול, אז תהו ביה אינשי. לז"א "והיה ברכה", ההגם שאגדלה שמך, ותהו בך אינשי, עכ"ז הנני מצוה את הברכה עוד אצלך, שעדיין תשרה בך הברכה, ולא תלך ממך, וזה היפך מן הנהוג שבעולם. (אדרת אליהו – בן איש חי)

פנינים לפרשה

"לך לך"

איתא בגמרא, (ירושלמי שקלים ז':) יראה את בעל השמועה כאילו עומד כנגדו. השמיעה והחידוש, נוגעים בשורש נשמת בעל השמועה, ולכן קוראים לו בעל השמועה, וכאשר אדם לומד ויודע בשעת לימוד, שתורה הוא לומד, הרי מאיר בו נשמתו של בעל השמועה, ולכן אמרו ש"יראה את בעל השמועה, כאילו עומד כנגדו". וכשכל בני ישראל לומדים ביחד, הרי כוחם גדול שבעתיים, והפרשיות הללו המדברות מאברהם אבינו ע"ה, אז אברהם אבינו הוא בעל השמועה.

הרבי מלובלין זצ"ל היה אומר, כי בהגיעו לפרשת לך לך, היה מרגיש הבדל כמו מאור לחשוך, יען שאברהם אבינו ע"ה מאיר את העולם. (חידושי הרי"ם)

"לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך"

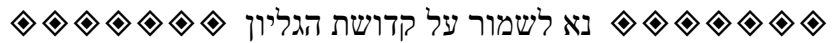
להנאתך ולטובתך (רש"י) אולם אף על פי שהיה צפוי לו טובת הנאה בהליכתו זו, בכל זאת נאמר להלן "ויולך אברהם כאשר דיבר אליו ה'" כלומר שהלך רק משום שנצטווה ולא כדי שיפיק מזה טובת הנאה, וזה היה הניסיון. כאן מרומזים שלושת הדברים שנאמר במשנה "הסתכל בשלשה דברים ואין אתה בא לידי עבירה. דע מאין באת ולאן אתה הולך ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון". מארצך, זהו עפר הארץ אליו ישוב האדם בבואו עתו.

ממולדתך, ממקום הולדתו מטפה סרוחה, מבית אביך, שאתה עתיד לתת דין וחשבון לפני אבינו שבשמים". (חשבה לטובה)

"וייעבור אברהם בארץ עד מקום שכם"

אומר לך כלה, תבין אותו בכל הפרשיות הבאות בענין אברהם יצחק ויעקב והוא ענין גדול הזכירוהו רבותינו בדרך קצרה, ואמרו, כל מה שאירע לאבות סימן לבנים. ולכן יארכו הכתובים בספור המסעות וחפירת הבהרות המקרים, ויחשוב החושב בהם, כאילו הם דברים מיותרים, אין בהם תועלת, וכולם באים ללמד על העתיד, כי כאשר יבוא המקרה לבניא משלושת האבות, יתבונן ממנו הדבר הנגזר לבוא לזרעו.

ודע כי כל גזירת עירין, כאשר תצא מכח גזירה אל פועל דמיון, תהיה הגזירה מתקיימת על כל נפים. ולכן יעשו הנביאים מעשה בנבואות,

דאברהם היה קורא בכל מסעותיו בכל האכסניות בשם ה', ואמר שהבורא הוא יחיד ומיוחד, ובורא הכל, וזן ומפרנס מקרני ראמים ועד ביצי כניס, ונותן לכל איש ואיש די פרנסתו, ולכל גויה וגויה די מחסורה (כדאי במסכת סוטה י'): והיו אומרים לו, פעלך סותר את דברך, דלמה אתה הולך למצרים לבקש טרף, ואילו היה כדברך, היה מכלכלך במקומך, והיה משיב להם א"י, ידוע תדעו שדבר זה שאני אומר לכם הוא אמת, אך יש לכם אצלי קושיא, אולי ברבות הזמן אתרץ לכם.

"אמרי נא אחותי את" (יב, יג) במדרש - "אמרי נא אחותי את" כדרך ששוחטין לחולה בשבת.

ותמוה. ונ"ל דקשה, מה היה מתיירא אברהם שאמר "אמרי נא אחותי את", הלא בן נח מצווה על שפיכת דמים, כמו על עריות (סנהדרין נו). ולמה יהרגו אותו אם יאמר אשתו, שלא יעברו על עריות, הלא אם יהרגו אותו יעברו על שפיכת דמים. והתירוץ, שעל שפיכת דמים לא יעברו רק בפעם אחת, אבל על עריות, יעברו על כל ביאה וביאה. וזה דוגמת ששוחטין לחולה בשבת, בשחיטה עובר רק בפעם אחת, ובאכילה על כל כזית וכזית, וזה הפירוש במדרש, ודו"ק.

"ויהי רעב בארץ" (יב, יז) מובא במדרש שעשרה מיני רעב היו בעולם, אחד בימי אדם הראשון, אחד בימי למך, וזה שבימי אברהם הוא השלישי. האחרון שבהם יהיה לעתיד לבא, והוא הנאמר בנביא "הנה ימים באים... והשולכת רעב בארץ, לא רעב ללחם ואל צמא למים, כי אם לשמוע את דבר ה'. ובפרקי דרבי אליעזר נאמר כי הרעב האחרון הוא הקשה שבכולם. והדבר תימה הוא, הלא אין לך ברכה גדולה מזו שהיו הכל צמאים לשמוע דבר ה'?

ברם, מה הוא טיבם של שנות רעבון, שהכל מסתפקים במועט, עד שבהעדר אוכל ראוי לשמו, אף פירווי לחם גרידא ייחשבו לדבר גדול. כך היא המציאות, שבשעה של בצורת וצמאון גדול שמחים השותים בטיפות אחדות, ואף אינם מדקדקים לבדוק את טיבם, אם נקיים וזכים הם אם לאו. זהו הקושי הגדול גם ברעב וצמא לדבר ה', שאז לא תרים אחר גדולות ומסתפקים במועט. ולא עוד אלא שלא מדקדקים אחר טיבם ואיכותם של הדברים, שמחים ומאושרים בכל הבא ליד.

"הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את" (יב, יא) "עד עכשיו לא הכיר בה, מתוך צניעות שבשניהם." (רש"י) במסכת מגילה (טו, א) מונים חז"ל את שרה בין ארבע נשים יפיפות שהיו בעולם. ויש להבין לשם מה ומדוע הזכירוה? אמנם לפי דברי רש"י מובן הדבר, שכן חז"ל בקשו ללמדנו עד כמה צנוע וקדוש היה אברהם אבינו, שאף על פי שהיתה שרה אשתו היפה בעולם, וודאי נתפרסמה בדורה לרוב יופיה, עם כל זה הוא עצמו מעולם לא סתכל בה, ולא עמד על יופיה עד רגע זה.

(הנדע ביהודה) **"כי אנשים אחים אנחנו..."** (יג, ה)

קרובים, ומדרש אגדה דומין בקלסתר פנים - רש"י

והנה קשה, דמשמע דהוא נתינת טעם, דלא יהיה מריבה, בגלל ש"אחים אנחנו", ולמ"א, מה הטעם, מפני שדומין זל"ז, לא יהיה מריבה.

וה"ל, אם יריבו צדיק ורשע, יאמרו הכל כי הצדק עם הצדיק, ולא יצא מזה שום חורבה, אבל אם יריבו שניים שמוחזקים לצדיקים, יהיה חילול ה', כי לא יוכל להיות הצדק רק עם אחד, ואחד משניהם בטח עושה עול, והעולם מחזיקים שניהם לצדיקים עד עתה. וכאן ג"כ, אם לוט היה מפורסם בשקרנותו, לא היה כ"כ חילול ה' אם יראוהו, דהכל יאמרו להצדק עם אברהם ולא ישימו לב, אבל הרי הם דומים זל"ז, שגם לוט יש לו זקן ופאות והדרת פנים ודומה לאברהם, ועתה אם יהיה מריבה ביניהם, יהיה חילול ה', והענין נכון מאד ואמת.

"וראה מן המקום אשר אתה שם צפונה ונגבה וקדמה וימה" (יג, יד)

קשה מה הפרוש של מן המקום אשר אתה שם? לכאורה היה מספיק לומר וראה צפונה ונגבה וכו' מסביר האור החיים שמרמזת התורה שכאן נעשה לא"י נס עצום שיוכל לראות מצפון לדרום ומזרח למערב ממקום אחד בלי שיצטרך להסתובב.

ואם נשאל הא גופא קשה למה שיצטרך לנס כזה ולא יספיק שיראה כל כוון בנפרד ע"י שיסתובב, אולי אפשר לומר על פי מה שמובא בספרים שאברהם אבינו היה צריך לקנות את ארץ ישראל על ידי הבטה ואח"כ על ידי הליכה לארכה ולרחבה. שכדי לקנות צריך שיראה הכל בבת אחת שיהיה כל ארץ ישראל קנין אחד וזה שייך רק ע"י הנס הזה שיוכל לראות בכל כיוון בלי להסתובב.

(אור החיים)

"אם מחוט ועד שרוך נעל ואם אקה מכל אשר לך ולא תאמר אני העשרתי את אברהם" (יד, כג)

חז"ל בחולין דף פ"ט דרשו שזכה א"י עבור זה הלשון לחוט של תכלת בציצית ורצועות של תפילין, ויש להבין מה המידה כנגד מידה בזה הלשון. מסביר הנצי"ב בהעמק דבר על פי המדרש בבראשית רבה פרק ל"ט על הפסוק אחות לנו קטנה זה א"י איחה את כל באי עולם כשיקרע תופרים אותו בחוט וכאן הקרע בעולם היה על ידי חטאי בני אדם שנסתלקה השכינה מהתחתונים וע"י אברהם אבינו איחה את הקרע והחזיר השכינה לעולם. וזה החוט שמרומז כאן וע"י זה זכה לחוט של תכלת בציצית שמראה שהשכינה (צבע תכלת) נמצא בתחתונים.

דבר נוסף הוא מפלת המלכים על ידי שרדף אחריהם אברהם אבינו במסרו את נפשו לעשות חסד ללוט ורדיפת אברהם אחר המלכים מרומזת בשרוך נעל שהיה צריך לקשור את מנעליו כדי שיוכל לרדוף, אבל אברהם אבינו הבין שאין הכח לרדוף בו אלא בהקב"ה ובה זכה לרצועה של תפילין שע"י התפילין מראים שהכח שלנו בא מהקב"ה. וכל מעשינו צריכים לשעבד לקיום רצונו כמו כאן שאברהם אבינו רדף אחר המלכים כדי לעשות חסד שהוא ממידות הקב"ה.

(ע"פ העמק דבר)

"אל תירא אברם אנכי מגן לך שכרך הרבה מאד" (טו, א)

נ"ל בס"ד עפ"י מ"ש מהר"ט ז"ל בפסוק (תהלים יח) "ואהי תמים עמו ואשתמר מעוני, וישב ה' לי כצדקי". והכונה שכאדם עושה עבירה הן גדולה, הן קטנה, הוא עושה כל המעשה בעצמו, אבל כשעושה מצוה וכל פועל טוב, הוא עושה בעזר וסיוע האל יתברך, ועכ"ז האל יתברך בחסדו, נותן לו שכר שלם, כאילו הוא לבדו עשה המצוה, וז"ש "ואהי תמים עמו" ר"ל, אם אהיה תמים במצוות ובמעש"י, הוא "עמו", דהיינו בעזרתו וסיועו שמסייעני, ועי"ז ג"כ "ואשתמר מעוני", ועכ"ז "וישב ה' לי כצדקי כבוד ידי לנגד עיניו" ר"ל, כאילו אני לבדי עשיתי מעשה הטוב, עכ"ד.

וז"ש "אנכי מגן לך" לעשות מצוות ומעש"י, ולפרוש מן החטא, ואל תחשוב שאמעט שכרך, אלא "שכרך הרבה מאד" כאילו בכוחך עשית את החיל הזה. (עוד יוסף חי)

"והאמין בה' ויחשבה לו צדקה" (טו, ו) שפל רוח מאד היה הרבי ר' אלימלך מליזנסק, יום אחד ערך חשבון נפשו, שכל כך הירבה לחטוא ולפשוע, עד שכל שבעת מדורי גיהנם ושאלו תחתיות לא יספיקו בשבילו. והיה דואג ומתמרמר.

עודנו מחשב חשבונו והנה נכנסים ובאים לחדרו חמישה מתלמידי הקדושים, הלא הם: "החוז"ה מלובלין, ה"אוהב ישראל" מאפטה, רבי מנדלי מרמינוב, המגיד מקוזניץ ורבי משה לייב מססוב. שמח בהם הרבי ונחה דעתו. אמר:

תהלה! בזכותכם מקוה אנכי להנצל מדינה של גיהנום, שכבר אמרו: "לא יהא הרב בגיהנום ותלמידיו בגן עדן...."

ועדיין לא נרגע כליל. "אבל חלק לעולם הבא מנין אקה?" - טען עם עצמו. כעבור רגע התחזק והרהר בקול רם: הלא הקב"ה הוא הבעל צדקה הגדול ביותר בעולם, וכשמדובר בעוני של עה"י הרי אני העני הגדול ביותר מכל הברואים - ברי, איפוא, השגשג יתן לי מאוצרו הטוב, אוצר מתנת חנם...

נענה הרב מאפטה ואמר לעמיתיו הניצבים לידו: אין זו אלא מידתו של אברהם אבינו. ה' אמר לו "שכרך הרבה מאד", והכתוב עליו בתורתו "ויחשבה לו צדקה", כלומר: אברהם חשב שה' נותן לו שכר טוב בתורת צדקה....

"כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם" (טו, יג) בחזיון לילה על משכבו, בליל י' בטבת שנת תקכ"ד לפ"ק, חלם לי שיש רמז בפסוק (הנ"ל) על די צומות הללו, וגם על כי סיון, שאמר השי"ת לאברהם, "ידוע תדע כי גר יהיה זרעך", ה"ר"ת של פסוק זה, 2 טבת, 2 הוא השעה באב, 2 הוא כי בסיון, 2 הוא ג' תשרי, וגם מרמז גדליה, 2 הוא י"ז בתמוז. ואח"כ "ועבדום" - ר"ל האומות ישעבדו אותם, "ויענו" ר"ל ישראל יתענו אותם ימים, והר"ת של "ארבע מאות שנה" נוט, אחר, שיבנה מקדש ב"ב, אז יצאו "ברכוש גדול", ישישו בשמחה גדולה, עד צום הרביעי וכו' יהיה לששון ולשמחה. (אור פני משה)

"ושרי אשת אברם לא ילדה לו" (טז, א) יש לדקדק מה שכתבה תורה "לא ילדה לו" הרי מספיק היה לכתוב "לא ילדה" ונראה לומר עפ"י מה שאמרו חז"ל על הפסוק "ואת הנפש אשר עשו בחרן" - שאברהם מגייר את האנשים ושרה מגיירת את הנשים. ועוד אמרו חז"ל: "כל המלמד את בן חבירו תורה

– כאילו ילדו". ולפניו מדויק הלשון "לא ילדה לו" – שדוקא לו היא לא ילדה, אבל בעצמה כבר ילדה ילדים הרבה בגיירה את הנשים שנחשב כאילו ילדתו וכנ"ל.
(הרה"ק ר"י ממליץ)

"ויואמר לה מלאך ה' שובי אל גבירתך והתעני תחת ידיה"
(טז, ט)
יש להבין, למה הוצרך לומר לה "והתעני תחת ידיה", שמשמעו כאילו היא צריכה ומוכרחת להתענות תחת ידי שרה, הלא די היה במה שאמר לה "שובי אל גבירתך".
ואפשר כי הגר השיבה למלאך, מפני שרי גבירתי אנכי בורחת", היינו מענויה של שרה, שהיא מענה אותה. ע"ז השיב לה המלאך, שאם נגזר על האדם עינוי, לא יוכל להנצל ולברוח ממנו, ואם לא תתענה תחת ידי שרה, תתענה תחת ידי אחרים, ובכך טוב לה, לסבול מענויה של שרה הצדקת - שכונתה לשם שמים - מאשר לסבול ענויים במקום אחר ומאנשים אחרים, ולכן אמר לה "שובי אל גבירתך והתעני תחת ידיה" של שרה.
(באר יוסף)

"ובן שמונת ימים ימול לכם"
(יז, יב)
תמה רבי יחיאל מיכל מנובהרדוק:
הלא עיקר מצות מילה היא בגוף האדם, וקטן פטור מן המצוות, מדוע לא הטילה תורתנו מצוה זו על הילד בזמן שיגדל ויתחייב במצוות מבן י"ג שנה ואילך? הוא מותיב והוא מפרק:
לפי שאין מצוה זו כשאר מצוות, הפעם אין החפץ העליון שתיעשה המצוה גרידא, כי אם שבאמצעותה יכנס התינוק תחת כנפי השכינה ויתקדש בקדושת עם ישראל – לכך גזרה תורה שתיכף ומיד בהיוולדו יכניסוהו בברית הקדושה.

"מכל בן נכר אשר לא מזרעך הוא"
(יז, יב)
בימיו של רבי שמואל סלנט התגורר בירושלים נכרי, גר תושב, שהיה ידוע כירא שמים ונפשו חשקה להתגייר. מכיון שיום שלישי למילתו חל בשבת, ואי-אפשר היה להטבילו לפני השבת, פסקו קצת מחכמי העיר שעליו לעבוד בשבת זו מאחר שלפי הדין "גר שמל ולא טבל כאילו לא מל" – ואילו "גוי ששבת חייב מיתה". בכה הגר בדמעות שלישי ועבד באותה שבת שלא בטובתו.
כשחזר רבי שמואל לירושלים, אחרי ביקור בחוץ ארץ, התמרמר מאד על שכך פסקו החכמים והוכיח מדברי הגמרא והראשונים, כי גם אם עוד לא טבל מחוייב הגר לשמור מצוות, מחמת שהמילה היא התחלת הגיור. ולא נתקרה דעתו עד שכתב בענין זה ט"ו תשובות (שבע מהן נתפרסמו בכתב עת התורני "המאסף")...

רחל אמנו – ליום פטירתה
העולם כולו מתקיים על מי שבו
פיו
"ויזכור אלוקים את רחל ויפתח את רחמה"
(בראשית ל, כב)
קפצה רחל אמנו לפני הקב"ה ואמרה: רבש"ע גלוי וידוע לפניך שיעקב עבדך אהבני אהבה יתירה, ועבד בשבילי לאבא ז' שנים וכשהשלימו אותן ז' שנים והגיע זמן נישואי

לבעלי, יעץ אבי החליפני לבעלי בשביל אחותי, והוקשה עלי הדבר עד מאוד כי נודעה לי העצה, והודעתי לבעלי ומסרתי לו סימן ביני וביני כדי שלא יוכל אבי החליפני. ולאחר מכן נחמתי בעצמי וסבלתי את תאוותי ורחמתי על אחותי שלא תצא לחרפה. ולערב החליפו אחותי לבעלי במקומי, ומסרתי לאחותי כל הסימנים שמסרתי לבעלי כדי שהיא סבור שהיא רחל, ולא עוד אלא שנכנסתי תחת המיטה שהיה שוכב עם אחותי, והיה מדבר עימה והיא שותקת ואני משיבתו על כל דבר ודבר כדי שלא יכיר לקול אחותי וגמלתי חסד עמה ולא קנאתי בה ולא הוצאתיה לחרפה.

ומה אני בשר ודם עפר ואפר, ולא קנאתי לצרתי ולא הוצאתיה לבושה וחרפה, ואתה מלך חי וקים ורחמן, מפני מה קנאת לעבודת אלילים שאין בה ממש והגלית בני ונהרגו בחרב ועשו אויבים בס כרצונם.
מיד נתגללו רחמי של הקב"ה. אמר: "בשבילך רחל אני מחזיר את ישראל למקומן, הה"ד (ירמיהו לא) "כה אמר ה' קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה מאנה להינחם כי איננו". וכתיב "כה אמר ה' מנעי קולך מבכי ועיניך מدمעה, כי יש שכר לפעולתך נאום ה' ושוב בני מארץ אויב ויש תקוה לאחריתך נאום ה' ושוב בני לגבולם"
(פתיחה דאיכא רבתי)

מדרשי חכמים

ויקרא אברהם את שם בנו הנולד לו אשר ילדה לו שרה יצחק, יצא חוק לעולם ניתן דורייה לעולם, אמר ר' יצחק חפשיה: "י – עשרה כנגד עשרה הדיברות, צ' – תשעים ואם שרה הבת תשעים שנה תלד (בראשית יז, יז), ח' שמונה ימי מילה וימל אברהם את יצחק בנו בן שמת ימים, ק'–הלבן מאה שנה יולד (שם שם בראשית י"ז). (בראשית רבה)

מעשה חכמים

שמן למאור ללא הגבלה

מסופר על הגי"ר רבי יהודה צדקה זצ"ל, שקידתו על דלתות התורה לא פסקה בימים בין החומות, בעיר העתיקה, ובערבים הוסיף ולמד עד השעות המאוחרות בבית הכנסת "באר שבע", המתנוסס בגובהה של שכונת בית ישראל" בצפון העיר החדשה.
מדוע בחר רבינו ללמדו דוקא בביהכ"נ "באר שבע"? לימים סיפר לנכדיו, שבניגוד למנהג שאר גבאים ומשמשים בקודש בבית כנסת אחרים, אשר נהגו הסכנות וקימוציס בתאורה בגלל שמחירה רב, הואיל הגבאי בביהכ"נ "באר שבע" להקצות עבור הלומדים נפט או שמן למאור בלי הגבלה. גבאי זה נהג לומר להם, כי באישון לילה כשמזדמן לו להשקיף מחלון ביתו לעבר בית הכנסת, והוא רואה שהעששית מאירה לבו גואה ועובר על גדותיו מרובה אושר ושמחה, הלב מתרוגן מעצם הידיעה שקול התורה אינו פוסק שמה.

כדאי לנו לזכור, שהלימוד בספרים לאור מנורת נפט עשנה, באין שום תאורה חשמלית, לא היה מדברים הפשוטים, במיוחד בלילות הקיץ, כשהאוויר מחומם ולוהט, ועליך להקריב את העינים היגיעות

סמוך למנורה, כדי שתיטיב לראות מה כתוב בגמרא, אולם התענוג שהרגיש רבינו זלה"ה מעצם הלימוד – השכיח ממנו את הכל. ועד סוף ימיו בכל פעם שנזדמן לו לעבור בקרבת ביהכ"נ "באר שבע" היה מתמלא געגועים וכיסופי נפש לאותם לילות זהב של יגיעה האמיתית בתורה. (ספר וזאת ליהודה)

הליכות והלכות

דיני זהירות בנקיון התינוקות כשמתפלל

דין קטנים בני שש ושבע
דין צוואה ומי רגלים של קטנים בגיל שש ושבע בערך שזה לדין גדולים שאסור להתפלל ולברך וללמוד בסביבתו, וצריך להרחיק מהם לפניו כמלא עינוי, ומאחריו ד' אמות ממקום שכלה הריח. (סי' פ"א סק"א סעי' ע"ו סק"ג, סי' פ"ז סק"ג).

קטנים האוכלים דגן

קטן שבני גילו בד"כ אוכלים כזית דגן בזמן שגדול אוכל פרס (פרס, שמקובל שיעורה ל-4 דקות) אסור לברך בסביבות צוואה ומי רגלים שלהם. אפילו איננו יודעים אם הם אוכלים דגן (ובתבשיל צריך לשער את הכדי אכילת פרס לפי אותו תבשיל). ואם ידוע שתינוק זה אינו אוכל דגן, ולא אכל מימיו, ואף אינו יכול לאכול דגן, דינם כקטנים שמותר להתפלל בסביבות צוואה ומי רגלים שלהם. אבל אם אכל פעם, או שהסיבה שאינו אוכל דגן איננה בגלל שאינו יכול, דינו כקטן האוכל דגן. ויש מקילין בקטן שלא אוכל דגן ימים רבים. (סי' פ"א סק"ג).

הידור בקטנים ממש

אמנם כל הזכר לעיל הוא מצד הדין. אבל הטוב והישר להתרחק בתפילה ובלימוד אפי' מצוואת קטן בן ח' ימים, ויש אומרים אפי' מקטן בן יומו. (שם סק"ג).

חיתול מלוכלך

תינוק אפי' אם מורגש שעשה צרכיו בתוך החיתול אין איסור לברך וללמוד בסביבתו. כל זמן שהצואה מכוסה בחיתול ואין ריח ממנה. וכן הדין בחיתול סגור שאיננו על התינוק (ע"פ ס' ע"ו סעי' א' סק"ג).

סיר התינוקות

סיר שהתינוקות עושים בו את צרכיהם, חילק השו"ע בין אם עשוי מחרס שבולע ולכן אסור להתפלל בסביבתו (אפילו אם רחץ הסיר מיד אחרי השימוש). לבין סיר מתכת שאינו בולע מותר להתפלל אם הוא נקי, ויש להסתפק מה הדין בסיר העשוי מפלסטיק. וכסאות תינוק שיש בהם במקום המושב מקום לסיר, בזה כתבו הפוסקים שכיון שהחור גדול ואין חשש שיתלכלך הכסא עצמו, אין איסור בתורה ותפלה כשהכסא (בלא הסיר) נמצא בחדר. (סי' פ"ז סעי' א').

שבת שלום

ולמוד מהנה!!!

Time Out for Values

E-mail info@tovnet.com

FOR THE FURTHERANCE OF JEWISH AWARENESS WORLDWIDE

16 Dolson Rd * Monsey * N.Y. * 10952 * TEL(845)352-7474 * FAX(845)352-7517

MONSEY	QUEENS	BROOKLYN	STATEN ISLAND	MIAMI	ISRAEL	ISRAEL	MEXICO
ישיבה וכולל 11 Calvert Drive משרד ראשי 16 Dolson Road T. 845-352-7474 F. 845-352-7517	בית מדרש וכולל בקר וערב 68-58 147 St. Flushing T: 718-263-6655 F: 718-268-4739	1950 E. 7 St.	בית מדרש וכולל בקר וערב 5 Oakville Street 718-761-9913	שיעורים והרצאות 305-502-3876	בית מדרש וכולל "לקח טוב" רח' שאול המלך 40 סנהדריה 02-586-7469 לאברכים תלמידי חכמים מוסלמים ירושלים	בחסות ביהכ"נ "היכל אליהו" 972-3-504-4276	כולל ישיבה ומדרשה לנשים Tecamachalco Mexico City T. 525-55589-8756 F. 525-55589-9101

המעוניינים לזכות ביום לימוד או יותר בכלל וישיבת לקח טוב

הלומדים בעמל וביגיעה ובחתימה עצומה לרפואה, להצלחה, לפרנסה טובה, ולזרע של קיימא, לזיווג הגון, לחזרה בתשובה, לעילוי נשמה. נא לפנות בהקדם למשרד האגודה עם שמותם ושם אימם. תזכר למצוות. 845.352.7474

תפילה על שמירת הלשון

נסח תפילה שסידר רבינו החפץ חיים זצ"ל נכון שיבקש בקשה זו, בבוקר אחר התפילה, ועיי שכירתו בפה יהיה לו גם מזכרת, שלא ילכד בדיבורים אסורים

רבונו של עולם, יהי רצון
 מלפניך, אל רחום וחנון, שתזכני
 היום ובכל יום לשמור פי ולשונך
 מלשון-הרע ורכילות ומקבלתם.
 ואזהר מלדבר אפלו על איש
 יחידי, וכל שכן מלדבר על כלל
 ישראל או על חלק מהם. וכל
 שכן מלהתרעם על מדותיו של
 הקדוש ברוך-הוא.
 ואזהר מלדבר דברי שקר, חנפה,
 ליצנות, מחלקת, כעס, גאווה,
 אונאת-דברים הלפנת-פנים, וכל
 דברים אסורים.
 וזכני שלא לדבר כי אם דבר
 הצריך לענייני גופי או
 נפשי ושיהיו כל מעשי לשם
 שמים.

השיב מרן, שאם הבחור ת"ח והיא בת ת"ח שיגמרו את השידוך ויעלה יפה וכמדומה שהוסיף שזהו הזוג ההגון מהגמי. וכן הוי ותודות להשם חיים בשלום ויש להם בנים ובני בנים משפחה גדולה. (שם ח"א עמ' רע"ז).

דברי מרן הגרא"מ שך זצ"ל בזה

ומרן הגרא"מ שך זצ"ל במכתבו מיום ג' י"ג תשרי תשמ"ח כתב בזה (מכתבים ומאמרים ח"ג אגרת רנ"ד) וז"ל: בענין מה שנתפשט אצל הרבה אנשים שדורשים על ענינם אצל אנשים המתמרים לדעת את העתידות מה שיקרה לו ואיך להתנהג. להוי ידוע שכל אלו הם רמאים ועמי הארץ ובשביל בצע כסף עושים כן ונותנים קמיעות ועצות שונות, ואסור לסמוך עליהם ואין להם שום ידיעה באלו העניינים. ואוי לנו שכך עלתה הירידה בזמנינו שכל אמונה טפילה תופסת מקום אצל האנשים.
ואין לנו רק לשמור ולקיים את מצוות ה' ואל להרהר אחריו ותמים תהי עם ה' וגוי' והי' יכפר עון. מאת הכותב בצער והמקווה לישועת ה'.
אלעזר מנחם מן שך.

1. האם העובדות ידועות לך ממקור ראשון או עכ"פ ממקור מהימן ביותר?
 2. האם לא יתכן "שהמעשה הרע" תואם את ההלכה בשום אופן?
 3. האם תוכחה או אמצעי אחר אינו יעיל יותר מפרסום המעשה?
 4. האם אינך מוסיף שום פרט שאינו נחוץ לענינו, והאם אינך משמיט שום צד זכות?
 5. האם כוונתך אך ורק לתועלת ואין בלבד שום צד של שגוה?
 6. האם הנזק שתגרום לו בפרסום מעשיו, מגיעו על פי דין?
- אם לא הצלחת לענות "כן על כל השאלות, המנע מלשון הרע ועשה שאלת חכם.

צרופי שמות בשדוכים ע"י מקובלים

הגרה"ח קניבסקי שליט"א אמר שכמדומה לו שאביו מרן בעל ה"קהילות יעקב" זלה"ה אמר לו שלצרף שמות בענין שדוכים יכול רק בעל רוח הקודש.
ועוד סיפר שאחד עמד לגמור שידוך ושאל לאיזה מקובל ועשה צרוף שמות ואמר שלפי צרוף השמות אין זה בת זוגו. ובא וספר זאת לאביו מרן ה"קהילות יעקב" ואמר לו שיעשה את השידוך ולא יתייחס במה שאומר הלזה ויזכו לראות בנים ובני בנים - וכך הוי. (ארחות רבינו ח"ג עמ' רנ"ו).
ושוב מעשה שהציעו פעם (כמדומה שזה הי' עוד לפני שנת תשי"ד) בחור ישיבה לבתו של ת"ח אחד וההצעה התקבלה, וכמדומה שגם נפגשו כבר ומצאו חן, ושאל הת"ח למקובל אחד ידוע בתל אביב אם לעשות את השידוך, וענה לו, שלפי צרופי האותיות אין זה הזוג הנכון ושלא יעשה את השידוך. אמנם השידוך הי' נראה לת"ח הנ"ל כשידוך טוב ולכן ביקש מהגרה"א הורביץ שליט"א לשאול את מרן ה"קהילות יעקב" זלה"ה, ועייכ

 העלון לעילוי נשמות
יעקב בן מלכה יגן זצוק"ל
 ואשתו **רחל בת שרה ע"ה**
ת.נ.צ.ב.ה.

בטרם תדבר לשון הרע לתועלת, ענה על השאלות הבאות

הילולא רצדיקיא

יום שלישי	יום שני	יום ראשון	יום שבת	יום שישי	יום חמישי	יום רביעי
יג השון	יב השון רבי יעקב חיים בן הבן איש חי רבי נחום משאדיק רבי יהודה צדקה ר"י פורת יוסף - מח"ס קול יהודה	יא השון רחל אמנו בנימין בן יעקב אבינו רבי אברהם לוסלונג בעל יסוד העבודה	י השון גד בן יעקב אבינו רבי רפאל אהרן בן שמעון מח"ס נהר מצויים רבי דוב בעריש ודינעפלד משגיבין מח"ס דובב מישרים	ח השון רבי שמעון שקאפ מח"ס שיעורי יושר	ה השון רבי נחום מהורדנא	ד השון רבי מאיר שפירא מלובלין מיכר הדף יומי רבי מרדכי לבמן שקיעה 4:47

זכות הצדיקים תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

נא לא לעיין בגליון בעת התפילה